

2470

ЗАКОН

о

СУДИЈАМА

и

ЗАКОН

о

СРЕСКИМ И ГРАДСКИМ СУДОВИМА

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЈЕВИНЕ СРБИЈЕ

1911.

ЗАКОН о СУДИЈАМА

I. Која лица могу бити судије и председници судова.

Члан 1.

Судија у срском и градском као и у првостепеном суду може бити сваки српски грађанин, који је редовно завршио правни факултет, у Србији или на страни, положио државни судијски испит, има 25 година живота и испуњава друге законске услове за државну службу.

Члан 2.

За председнике у првостепеним и судије у Апелационом Суду тражи се још: да имају 30 година живота, и да су служили најмање пет година: као судије првостепених судова, или као секретари Министарства Правде или виших судова, или као ванредни или редовни професори права на Универзитету или редовни професори пређашње Велике Школе, или да су седам година радили правозаступничке послове као правозаступници. Среске или градске судије могу бити председници у првостепеним и судије у Апелационом Суду, ако су служили четири године

Inv. бр.
38910

као судије среског или градског суда и најмање три године као судије првостепеног суда.

Члан 3.

За председника у Апелационом Суду, и председника и судије у Касационом Суду, поред захтева изложених у првом члану овога закона, тражи се још да су служили 10 година: као судије првостепених судова или као ванредни или редовни професори права на Универзитету, прећашњој Великој Школи, или да су десет година радили правозаступничке послове као правозаступници, или да су били пет година судије Апелационог Суда, или председници првостепених судова, или да су били Министри Правде.

Председник Касационог Суда има чин Државног Саветника.

Члан 4.

За квалификацију по чл. 2. и 3. овога закона године проведене на разним положајима срачунавају се, ако се тим наређењима тражи подједнак број година за те положаје. А ако није одређен подједнак број година, онда се године проведене на тим положајима сразмерно срачунавају и допуњују године.

При срачунавању година правозаступничке службе у случају чл. 2. овог закона узима се седамнаест месеци за једну годину службе проведене на осталим положајима.

Члан 5.

Не могу бити бирани, нити постављени ни за председника ни за судију ма кога суда они, који су судском пресудом изгубили грађанску част, па ма је доцније и повратили, као и они који су дисциплинском пресудом Касационог Суда

отпуштени из судијске службе, или који су пресудом редовних судова за просте, неполитичке злочине или преступе изгубили судијску службу.

Члан 6.

Све судије и председнике поставља Краљ Указом, на предлог Министра Правде.

II. О судијском испиту и постављању судија и председника.

Члан 7.

Право на полагање судијског испита има сваки указни чиновник или онај који је то био, ако, уз друге законске услове за државну службу, поднесе Министру Правде доказе да је редовно свршио правни факултет и да је као указни чиновник служио три године у првостепеном суду или вишем судовима или пет година у другој струци.

Уз молбу за полагање испита кандидат пољаже за чланове испитног одбора и деловођу по 12 динара на име хонорара за труд око испита.

Судијски испит не пољажу професори права на Универзитету.

Члан 8.

Министар Правде поставља одбор за испитивање судијских кандидата на 3 године.

Одбор се састоји из 5 чланова и то:

Председника Касационог Суда, или његовог заменика, који је председник одбора; једног судије Касационог Суда, два професора права на Универзитету (редовна или ванредна) и једног судије Апелационог Суда.

Ако је који члан одбора спречен заступиће га његов заменик.

Заменике сваком члану одбора поставља Министар Правде у исто време кад и саме чланове

одбора, између чланова Касационог и Апелационог Суда и професора права на Универзитету.
Деловођа је секретар Министарства Правде.

Члан 9.

Испит је јаван, и држи се у згради Касационог Суда.

Испит мора обухватити питања:

- а) из грађанског права са закоником, закона о старатељству, правила о поступању у неспорним делима и приватног међународног права;
- б) из кривичног права са закоником, са законом о штампи, законом о шумама и законом о јавној безбедности;
- в) из трговачког и меничног права са закоником, законом о акционарским друштвима и законом о стечајном поступку;
- г) из грађанског судског поступка;
- д) из кривичног суд. поступка са законом о пороти;
- ђ) из српског уставног права и конвенција закључених са страним државама.

Но Министар Правде по споразуму са одбором може увећати број предмета из којих се испит полаже.

Испит је усмен и писмен.

Писмени се испит састоји из домаћег састава (теме) и писменог задатка (клаузуре). Кандидати, који имају титулу доктора права, ослобођавају се израде домаћег састава.

Министар Правде по споразуму са одбором прописаће правила о полагању испита.

Члан 10.

Кандидат је положио испит ако за то гласа већина чланова одбора. Гласање је тајно.

Оцене су: положио одлично, једногласно положио, већином гласова положио и није положио.

Кандидат који није положио испит може га понова полагати, но размак између испита мора бити најмање година дана. Уз молбу за полагање испита кандидат полаже за сваког члана одбора и деловођу по 12 динара.

Члан 11.

Кандидати који су положили судијски испит имају првенствено право да буду постављени за секретаре првостепених судова без обзира на одредбу § 3а закона о устројству првостепених судова.

Судијски испит уједно је и испит за јавне правозаступнике. Но без судијског испита могу постати јавни правозаступници они, који су пре овога закона: били правозаступници, судије првостепених или виших судова пет година, и који су положили правозаступнички испит а испуњавају остале услове из закона о јавним правозаступницима.

Члан 12.

Судије среских или градских и првостепених судова постављају се по листи, коју предлаже Министар Правде са председницима Касационог и Апелационог Суда. У листи мора бити два пута онолико кандидата колико има упражњених места.

Судија среског или градског суда не може по молби или пристанку бити постављен за судију првостепеног суда, већ је за то потребна нарочита кандидација у смислу предњег става.

Судија првостепеног суда може по својој молби или пристанку бити постављен за судију среског или градског суда.

Члан 13.

Председници првостепених судова постављају се по двема листама, од којих једну предлаже Касациони Суд, а једну Апелациони Суд.

Члан 14.

Председници и судије Касационог и Апелационог Суда постављају се такође по двема листама, од којих једну предлаже Државни Савет, а једну Касациони Суд.

Члан 15.

У свакој листи мора бити два пута онолико кандидата, колико има упражњених места.

Кандидати могу бити исти и на једној и на другој листи.

III. О начину бирања среских или градских судија, председника и судија првостепених и председника и судија Касационог и Апелационог Суда.

Члан 16.

Кад се упразни једно или више места судијских у среском или градском и првостепеном суду, Министар Правде позваће председнике Касационог и Апелационог Суда, или њихове заступнице, и с њима, тајним гласањем, изабраће два пута онолико кандидата, колико има упражњених места. Министар је дужан у року од месец дана по упражњењу судијског места исто попунити.

Ако се не добије већина, онда се понова гласа, па ако се ни поновним гласањем не добије већина, онда се избор врши коцком између кандидата на које је пао по један глас приликом другог гласања.

О току избора саставиће се записник.

Члан 17.

Кад се упразни место председника првостепеног суда, Министар Правде позваће писмом Апелациони и Касациони Суд, да изберу за упражњено место сваки по два кандидата. Ако има више празних места изабраће се два пута онолико кандидата, колико празних места има. Министар је дужан у року од месец дана по упражњењу председничког места исто попунити.

Члан 18.

Председници ова два суда, пошто добију од Министра Правде овај позив, сазивају, и то: председник Апелационог Суда судије Апелационог Суда из оба одељења, а председник Касационог Суда општу седницу (§ 13. зак. о устр. Касац. Суда), ради избора ових кандидата.

У овом случају у оба суда секретари не могу замењивати судије.

За састав изборне седнице у Апелационом Суду мора бити најмање 7 судија.

Члан 19.

Избор у оба суда врши се тајним гласањем. Сваки судија, као и председник, написаће на једном листићу име, презиме, звање или положај онога кандидата кога бира, па тај листић савиће и спустити у кутију за гласање. Председник за тим вади из кутије листиће, отвара их, па из њих гласно чита имена, која су записана, показујући листиће најстаријем и најмлађем судији по рангу ради контроле. Кад се ово сврши, председник пребраја гласове, и која лица имају апсолутну већину, оглашава их за изабране кандидате.

Члан 20.

Ако се при првом гласању не постигне апсолутна већина, онда се понавља тајно гласање. Ако се при овом гласању за које лице не добије апсолутна већина, онда се врши ужи избор оних кандидата који су имали највише гласова.

Ако се гласови поделе тако да двојица добију једнак број гласова, онда се за ту двојицу понова гласа, па ако ни тада ни један не добије апсолутну већину, коцком се одређује који ће се од те двојице сматрати за изабраног кандидата.

Члан 21.

Кад се на изложени начин изберу два кандидата, саставиће се о томе записник, у коме ће се изложити цео ток избора. Записник ће потписати председник и судије, који су у избору учествовали. О свршеном избору известиће се Министар Правде писмом, у ком ће се изнети који су кандидати бирани, који су изабрани, са колико гласова и на ком гласању.

Члан 22.

Листићи, којима је гласање извршено, уништавају се одмах после свршеног избора у седници.

Члан 23.

Кад се упразни место председника или судије Апелационог или Касационог Суда, Министар Правде позива Државни Савет и Касациони Суд да изберу за упражњено место по два кандидата. Ако има више празних места изабраће се два пута онолико кандидата, колико празних места има. Министар је дужан у року од месец дана по упражњењу председничког или судијског места исто попунити.

За овај избор вреде наређења чл. 19. и 20. овога закона.

Члан 24.

По свршеном избору председника или судије Апелационог и Касационог Суда поступа се по чл. 21. и 22. овога закона.

IV. О сталности судија.

Члан 25.

Судије су у својим звањима сталне.

Судија не може бити лишен својега звања, нити ма под којим изговором уклоњен са дужности против своје воље без пресуде редовних судова или дисциплинске пресуде Касационог Суда.

Судија не може бити тужен за свој судијски рад без одобрења Касационог Суда.

Члан 26.

Судија не може примити вршење какве друге државне службе, изузев хонорарну професуру на правном факултету. Он не може ни привремено бити упућен на другу, плаћену или бесплатну дужност осим случаја предвиђених Уставом и законима.

Судија не може бити члан управног ни надзорног одбора никаквог акционарског друштва сем чиновничких.

Председник и судије првостепених судова не могу се кандидовати у округу или вароши своје службе за посланике за народну ни окружну скупштину нити за чланове среских скупштина. Они не могу у окрузима ни у варошима своје службе истицати кандидатске листе, бити на њима представници нити председавати политичким зборовима.

За сречке и градске судије важе, поред наређења овога члана, и наређења закона о сречким и градским судовима.

Члан 27.

Сталан надзор над радом сречких и градских првостепених судова врши Министар Правде преко инспектора Министарства Правде.

Општа седница Касационог Суда бира четири кандидата за инспекторе, и Краљ на предлог Министра Правде двојицу од њих потврђује. Инспектор може бити само онај, који је био најмање пет година судија првостепеног суда. Основна му је плата 5.000 дин. на годину и после сваке четврте године добија периодску повишицу од 1.100 дин.; највећа је плата његова 7.200 дин.

Инспектори су дужни сваке године обићи све сречке и градске и првостепене судове и о раду и стању свију послова у суду поднети опширан извештај Министру Правде и Касационом Суду. Пропусте ли ово учинити, Касациони Суд узеће их за то на одговор, сам или по тужби Министра Правде, и казнити, ако има места казни.

Одредбе овога закона о сталности, одговорности, пензионисању и дисциплинским казнама вреде и за инспекторе Министарства Тужбу против њих подноси Министар правде Касационом Суду.

Одредбе чл. 26. овога закона вреде и за инспекторе.

V. О премештају судија.

Члан 28.

Судија може бити премештен по својем писменом пристанку и у случају чл. 43. тач. 3. овога закона.

Осем тога, судија може бити премештен из једног суда у други кад се законодавним путем укине суд, у коме је он судија, или се преиначи устројство суда тако да се судска област смањи, и на истој се установи нов суд, те се покаже потреба за нова постављења и размештај судија укинутих судова или судова чија је област смањена. Но у овом последњем случају премештају се оне судије, које су најмање по рангу, ако и у колико се то не би постигло пристанком за премештај по рангу старијих судија.

Члан 29.

Не могу бити судије у исто време у једноме суду, нити заједно судити сродници по крви у правој линији у коме било степену, у побочној до четвртог степена завршно, по тазбини или по крштењу до другог степена закључно, као ни пашенози, чије су жене рођене сестре.

Кад се међу судијама деси овако сродство, премешта се свакда онај судија, који је дао повода сродству, а где таквог повода нема, премешта се онај, који је доцније за тај суд постављен. Овај премештај може се учинити пошто се по прибављеним доказима о сродству добије предлог опште седнице Касац. Суда.

Ако се таквом судији не може дати место у другом суду зато што празног места нема, а сам не пристаје да му се да равно место у другој струкци, онда се он ставља на расположење, но прво празно место судијско мора му се дати.

Ово вреди и за случајеве предвиђене у чл. 28. овог закона.

VI. О пензионисању судија.

Члан 30.

Судија сречког или градског суда и првостепеног суда и председник првостепеног суда

не може бити стављен у пензију против своје воље осем кад наврши 60 година живота, или четрдесет година државне службе, или кад телесно или душевно тако оболи да не може дужност да врши. Али са последњег узрока судија се не може ставити у пензију без решења опште седнице Касационог Суда.

Но судија мора бити стављен у пензију чим наврши 60 година.

Овога се изузимају судије и председник Касационог Суда и судије и председник Апелационог Суда у толико, што они не могу бити пензионисани док не напуне 65 година старости, а тада морају бити пензионисани.

Пре означених бројева година пензионисање се може извршити само за казну по изричној пресуди опште седнице Касационог суда за дисциплинску кривицу по овом закону (чл. 43. тач. 4. овог закона), но пензионисани судија за казну неће моћи за пет година бити пенсионар и јавни правозаступник, већ само једно од овога двога.

Члан 31.

У случају сумње узима се да судија није навршио 60 година, ако он сам то не признаје, а противно се не докаже крштеницом, школском сведоцбом или ранијом кондукт-листом.

Члан 32.

За констатовање телесне или душевне неспособности судије за службу доказ је само мишљење три државна лекара, које за преглед буде одредио Министар Правде, ако исто мишљење усвоји и Главни Санитетски Савет. Пензионисани судија на основу телесне или душевне неспособности неће моћи за три године бити пенсионар

и јавни правозаступник већ само једно од овога двога.

Члан 33.

Судија може и сам, написмено, тражити да се стави у пензију, ако је стекао право на њу.

VII. О одговорности судија.

Члан 34.

За злочине и преступе, учињене у званичној дужности, судија ће подлежати суђењу редовних судова.

Исто тако редовни судови судиће и за накнаду штете, која би се учинила крвицом судије у званичној дужности.

За дисциплинске крвице судија ће се казнити по прописима овога закона

Члан 35.

Тужба за крвице изложене у првом ставу предњег члана, или за накнаду штете, подноси се написмено Министру Правде, или непосредно Касационом Суду. Приватни тужилац дужан је уз тужбу именовати судију кога тужи, јасно разложити зашто га тужи и поднети, у оригиналу или потврђеном препису, доказе о његовој одговорности. Ако су доказ сведоци онда треба да означи име и презиме свакога сведока, где се налази и шта ће му који сведок сведочити.

Тужба оваква подноси се у двоје.

Све што је овде речено о тужби приватног тужиоца, вреди и за тужбу коју би Министар Правде, по званичној дужности, поднео против кога судије.

Члан 36.

Министар Правде, у року од 15 дана од пријема, спровешће тужбу, заједно са поднесеним

преписом и свима доказима, Касационом Суду, да реши:

Да ли има основа да се судија тужи суду за кривицу, или за накнаду штете.

Ако је тужба предата непосредно Касационом Суду, Касациони Суд извештава о томе Министру Правде.

Члан 37.

Касациони Суд, кад прими тужбу, за пет дана од пријема, доставиће препис тужбе тужењом на одговор и одредиће му за то рок, који не сме бити краћи од двадесет ни дужи од тридесет дана.

Кад одређени рок прође, и ако тужени не буде одговорио на тужбу, Касациони Суд у општој седници решава о поднетој тужби најдаље за десет дана.

Ако у овом случају буду један или више судија Касационог Суда тужени, решаваће о поднетој тужби остале неизузете судије, без обзира на број судија, који је потребан за општу седницу по § 13. зак. о устројству Касационог Суда.

Члан 38.

Ако Касациони Суд реши да има места тужби, одредиће у исто време и суд, који ће дело судити, и о томе известиће приватног тужиоца, туженог судију и Министра Правде.

Решење ово доставља се, уз спровод како тужбе тако и свију других аката, одређеном суду.

Члан 39.

Одређени суд, кад прими решење са актима, чиниће даље ислеђење у колико му потребно буде, и продужиће даљу радњу по прописима законика о поступку судском у кривичним или

грађанским парницима, ако би се ствар тицала само питања о накнади штете.

Члан 40.

Тужба противу судије за накнаду штете мора се одређеном суду поднети у року од 60 дана, рачунајући од дана, кад је тужиоцу достављено решење Касационог Суда.

Члан 41.

Право на тужбу против судије за накнаду штете причињене у вршењу званичне дужности, застарева за шест месеци, рачунајући од дана кад је пресуда или решење, из кога је штета произишла, извршним постало, а ако пресуда или решење није општећеном предато или ако је општећење учињено другом каквом радњом или нерадњом, онда од када је општећени за штету сазнао. Овај рок не може бити дужи од године дана. За доказивање овог факта може се тужилац послужити свима доказним средствима, означеним у законику о поступку судском у грађанским парницима.

Судија се овом застарелошћу може бранити све донде, док пресуда којом се осуђује не постане извршна.

Члан 42.

Кад судија учини дисциплинску кривицу казниће се дисциплински.

Као дисциплинска кривица сматра се:

1. Кад повреди дужности своје службе, и
2. Кад својим понашањем у служби и ван службе врећа чиновнички углед.

Члан 43.

Дисциплинске су казне за судије и председнике судова:

1. Писмени укор;
2. Новчана казна до три месеца плате;
3. Премештај у други суд истог степена или другу струку;
4. Стављање у пензију, и
5. Губитак службе.

Члан 44.

Све казне из претходног наређења изриче Касациони Суд у својој општој седници.

Но казну укора и губитка плате до пет дана могу изрицати председници виших и првостепених судова по учињеном ислеђењу омањих дисциплинских кривица над судијама подручних им судова. Пресуда се у року од десет дана по саопштењу шаље општој седници Касационог Суда по службеној дужности на решење. Општа седница може пресуду одобрити, поништити, преиначити или наредити дослеђење кривице.

Члан 45.

Пресуда Касационог Суда извршна је.

Члан 46.

Новчана казна се изриче у корист фонда за удовице и децу умрлих чиновника.

Члан 47.

Дисциплинске кривице судија првостепених, среских или градских судова и председника првостепених судова извиђа Министар Правде преко инспектора. Кривице судија виших судова извиђа Министар Правде преко председника истих. Дисциплинске кривице председника Апелационог Суда извиђа Министар Правде преко председника Касационог Суда. Дисциплинске кривице председника Касационог Суда извиђа Министар Правде

преко једног Државног Саветника, кога Државни Савет у својој пленарној седници буде одредио.

Тужбе по дисциплинским кривицама подноси Касационом Суду Министар Правде.

Члан 48.

Тужени судија или председник може тражити изузеће највише противу пет судија Касационог Суда.

Изузеће може чинити у одговору на тужбу, по прописима законика о поступку судском у кривичним делима. Доцније може тражити изузеће само ако је узрок наступио после датог одговора.

Кад је тражено изузеће, остале судије Касационог Суда, којих мора бити најмање 9, решавају о изузећу.

Члан 49.

Касациони Суд суди по убеђењу и познавању ствари, без обзира на доказе у крив. суд. поступку, и његова је пресуда извршна.

За дела из §§ 105., 106. и 107. крив. зак. судиће судијама редовни државни судови без појатника, по убеђењу и познавању ствари.

Члан 50.

Казна премештаја изриче се без права на накнаду селидбених трошкова.

Члан 51.

За повреду §§ 16., 17. и 18. зак. о чинов. грађ. реда, по тужби Министра Правде, општа седница Касационог Суда решава: има ли законског основа, да се место судије огласи за упражњено.

Члан 52.

Ако је судија пресудом осуђен за кривице, које доносе губитак грађанске части, или је осуђен на затвор више од 6 месеци, онда се пресуда ова шаље Касационом Суду, да он у општој седници донесе решење: којим ће се утврдити да је такав судија изгубио службу. Министар Правде обазнањује ово решење преко „Српских Новина“.

Члан 53.

Ако је судија за просте — неполитичке — или неморалне или из користољубља злочине и преступе, учињене изван своје дужности, пресудом редовних судова ослобођен од казне због недовољних доказа, Министар Правде известиће о овоме Касациони Суд, који ће одлучити, да ли ће такав судија остати у судијској служби или не.

Члан 54.

Судија се не може осудити ни на какву дисциплинску казну, док се не саслуша.

Члан 55.

Касациони Суд своју пресуду доставља Министру Правде на извршење и овај је дужан исту у року од месец дана извршити.

Члан 56.

Дисциплинске кривице, осим оних, које се казне губитком службе, застаревају за шест месеци од дана када Министар Правде за кривицу сазна. Министар је дужан у томе року оптужити дотичног судију.

VIII. О платама судија.

Члан 57.

Законом овим одређују се судијама и председницима судова ове плате:

1. Председнику Касационог Суда 10.000 динара годишње;

2. Председнику Апелационог Суда 9.000 динара годишње, по навршеној периоди од четири године 9.600 дин;

3. Судијама Касационог Суда по 7.500 динара годишње, по навршеној периоди од четири године по 8.400 динара, по навршеној другој периоди од четири године 9.000 динара;

4. Судијама Апелационог Суда по 6.600 динара годишње, по навршеној периоди од четири године по 7.500 динара;

5. Председницима првостепених судова по 6.000 динара годишње, по навршеној периоди од четири године по 7.200 динара;

6. Судијама среских или градских и првостепених судова по 3.500 динара годишње. После сваке навршene периде од три године по 500 динара повишице, тако да последња плата буде 6.000 динара годишње.

У случају кад је председник или судија постављен са звања које је равно по плати са звањем на које се поставља, онда године проведене на ранијој плати, рачунаће се за периодску повишицу у новом звању.

У периодску повишицу рачуна се и оно време које је проведено на расположењу, само кад се врати у службу.

IX. Одсуства.

Члан 58.

Председник Касационог Суда може дати одсуство Касационим Судијама до 5 дана закључно, општа седница Касационог Суда до 15 дана, а дужа одсуства даје Министар Правде.

X. О рангу судија.

Члан 59.

Ранг међу судијама одређује плата. Ко у једнаком звању има већу плату, тај је по рангу старији. Ако су плате једнаке, онда је по рангу старији онај, који је пре добио ту плату. Вишак онај, преобраћен од старе плате у талирима, овде се не рачуна за већу плату и за ранг.

Ако су два или више судија добили једним указом или решењем једнаке плате, онда је најстарији по рангу онај, који има више времена указне службе, ма да је у указу у други ред стављен.

Овим се замењују дојакошња наређења, против овоме, као и § 14. устр. Апелационог Суда, у колико се односи на ранг судија.

Спорове о рангу решава председник суда. Против овог решења незадовољни судија може се, за петнаест дана од дана саопштеног решења, жалити Касационом Суду, који, у своме одељењу, изриче о томе своју одлуку.

Но кад је спор о рангу између судија Касационог Суда, онда о томе решава општа седница Касационога Суда.

О спреким или градским судијама води се нарочита рангиста у Министарству Правде, одвојено од рангисте осталих судија и председника судова.

XI. Прелазна наређења.

Члан 60.

Од полагања судијског испита ослобођавају се, осем лица именованих у чл. 7. став 3. овога закона, и они који су судије у време, када овај закон ступи у живот, или су раније били судије или

секретари Министарства Правде или виших судова или професори Велике Школе или Универзитета на правном факултету, а тако исто и јавни правозаступници, који су положили правозаступнички испит до дана, када овај закон добије обавезну снагу.

Члан 61.

Председници и судије који по овоме закону предвиђену почетну плату немају добијају је 1. јануара 1912. године.

Председницима првостепених судова, Председнику Апелационог и Касационог Суда и судијама Апелационог и Касационог Суда за време проведено на платама по досадањем закону срачунаће се и дати периодска повишица и плата према почетној плати предвиђеној овим законом на дан 1. јануара 1912. године.

Судијама првостепених судова плата за проведено време по досадањем закону а према почетној плати по истоме срачунаће се и дати према повишицама периодским предвиђеним овим законом на дан 1. августа 1912. године.

Док овде предвиђени рокови за извршење овога закона у погледу плате и срачунавања периодских повишица не дођу, остаће плате судијама и председницима и периодске повишице њихове онако, и онолике, како је то предвиђено у члану 32. закона о судијама од 19. јануара 1901. године.

Члан 62.

Закон овај ступа у живот кад га Краљ потпише, а добија обавезну силу десетог дана од дана обнародовања у службеним новинама, а тада губи снагу закон о судијама од 19. јануара 1901. године.

ЗАКОН

о
СРЕСКИМ И ГРАДСКИМ СУДОВИМА

Опште одредбе.

§ 1.

Овим законом установљавају се срески и градски судови, као надлежства са определеном надлежношћу.

§ 2.

Седиште је среског или градског суда у среском месту или у граду, за који је он надлежан; а ако је надлежан за више срезова, онда у среском месту једнога од њих; и ако је надлежан за који град и срез, онда у месту тога града.

§ 3.

Под помесну надлежност среског суда могу доћи један или два административна среза, а под помесну надлежност градског суда може доћи поред града један или два оближња среза.

Београдска општина, заједно са Чукарицом у општини жарковачкој среза врачарског округа београдског, имаће два суда са подељеном надлежношћу: један ће вршити само кривична ислеђења, а други извршења свих осталих послова предвиђених овим законом.

§ 4.

На предлог Министра правде, а по саслушању Министарског Савета, установљаваће се Краљевим Указом срески и градски судови, у коме ће бити означена њихова надлежност помесна а за Београд и пословна (материјална), предвиђена овим законом.

§ 5.

Старешина је среског или градског суда један судија, са квалификацијама и рангом судије првостепеног суда; он има независност и сва права судије првостепеног суда, изузимајући право из II и III одељка чл. 156. Устава. Судије и особље среских и градских судова не могу: сазивати партијске зборове и учествовати активно на њима, подносити кандидатске листе за општинске, окружне и посланичке изборе, примати се за представнике речених кандидатских листа, кандидовати се на њима; нити у опште активно учествовати у партијском политичком животу, сем гласања. Ко противно овоме поступи казниће се губитком службе. Листа, на којој је такав кандидат истакнут, поништиће се, изузимајући случај, кад би кандидат на три месеца пре подношења кандидатске листе поднео оставку на свој положај, и ова му била уважена.

Избор срескога судије и постављање врши се на исти начин као и код судија првостепених судова.

Судија среског или градског суда не може по молби бити премештен за судију првостепеног суда, већ је потребно да за то место буде кандидован по закону о судијама, али судију првостепеног суда може Министар Правде по молби или по писменом пристанку поставити за среског судију.

Поред судије постоје као помоћно особље: писари, који се постављају Краљевим Указом, и потребан број практиканата, које поставља Министар Правде.

Писари имају плату, сва права и дужности, које имају и писари првостепених судова. Писар среског или градског суда, који има две године указне службе, не може бити отпуштен из државне службе односно пензионисан на основу §§ 76. и 70. закона о чиновницима грађанског реда без предлога надлежног среског судије или образложеног предлога инспектора Министарства Правде.

Писари се постављају првенствено из реда свршених правника, а, у недостатку ових, могу бити постављена и друга лица, која имају опште погодбе за државног чиновника по закону о чиновницима грађанског реда, а уз то да су свршили шест разреда гимназије.

Судије и писари имају право на додатак ради путовања, који је раван додатку среског начелника, односно писара полицијских, ако у надлежност суда, при коме су, улази и који срез, саобразно закону о трошковима управних власти.

Потребне зграде за канцеларије и притворе даће или ће подићи дотични срез или град, у коме је седиште среског или градског суда, а где је судија за град и срез или за више срезова, онда сваки од њих сноси трошкове за то подједнако.

§ 6.

Кад је судија спречен, у вршењу дужности замењује га који од писара, кога он буде писменом наредбом одредио.

§ 7.

О сукобу среских и градских судова међу собом или другим властима решава Касациони Суд.

§ 8.

Срески и градски судови у међусобним односима и у односима према другим властима имају самосталну службену преписку као и права да издају непосредне наредбе приватним лицима, општинским судовима и полицијским властима у кругу своје надлежности; а деловодство и администрацију врше по законима и прописима, који важе за првостепене судове.

За неодазивање приватних лица наредбама њиховим вреди пропис § 327. т. 1. казн. законика, у коме случају казну изриче срески односно градски судија, или његов заступник. Осуђени има право жалбе надлежном првостепеном суду у року од пет дана по саопштењу пресуде. Првостепени суд, према доказима, одобрава или поништава пресуду, а може је и преиначити. У случају поништаваја пресуде примедбе првостепеног суда обавезне су за среског и градског судију. Одлука првостепеног суда којом пресуду среског или градског судије одобрава или преиначава извршна је. За општинске и државне власти наступа у претходном случају дисциплинска одговорност. Право кажњења припада надлежном министру према представци среског или градског суда.

За неуредно извршење наредба од стране општинских органа одговоран је лично председник или његов заменик са деловођом, ако су тим неизвршењем пропустили испунити дужности, које су им позитивним законима прописане.

За ову неуредност може судија по изузетом изјашњењу казнити дотичног председника или заменика му и деловођу, ако се не оправда, дисциплински новчаном казном од 5 до 50 динара у корист државне касе.

Против ове пресуде може се изјавити жалба, у року од пет дана по саопштењу, првостепеном суду, надлежном за срез или град, у коме је општина кажњених органа општинских. Првостепени суд, према доказима, пресуду одобрава, или поништава а може је и преиначити. У случају поништаваја пресуде примедбе првостепеног суда обавезне су за среског или градског судију. Одлука првостепеног суда, којом пресуду среског или градског судије одобрава или преиначава, извршна је. Жалба се предаје судији, који је казну изрекао.

§ 9.

Срески или градски суд има свој печат чији ће облик и величину прописати Министар Правде.

Надлежност и послови.

§ 10.

У надлежност среских или градских судова спадају:

I.

Истраге злочиних и преступних дела, предвиђених у части другој криминалног (казнителног) законика.

Истрага се врши по закону о истражним властима и законику о поступку судском у кривичним делима.

Општинске и полициске власти биће и на даље дужне да истражују злочинства и преступљења, да се старају да се трагови каквог кривичног дела не изгубе и да кривац не утече, и да о свему извеште у року од 24 сата надлежни срески или градски суд, који ће даљи рад на кривичном ислеђењу предузети, ако га сам већ није предузео.

Општинске и полицијске власти биће помоћни органи среских или градских судова у истраживању кривичних дела.

Право решавања о отпочињању кривичне истраге и о притвору окривљеног лица припада искључиво среском или градском суду, а не полицијској власти.

Наређење § 22. зак. о пост. суд. у кривичним престаје важити за оне срезове и градове од дана, кад за исте срезове и градове почну дејствовати срески и градски судови.

Одредбе закона о штампи овим се законом не мењају.

II.

1. Извршења извршних решења и пресуда првостепених судова и извршних пресуда Апелационог Суда изречених:

а) по законику о поступку судском у грађанским парницама (осем извршења пресуда по потраживањима Управе Фондова);

б) по законику о поступку судском у кривичним делима, у колико се односе на грађанско-правне досуде.

2. Извршења извршних решења и пресуда првостепених судова, изречених по закону о таксама, закону о накнади штете причине пажевином, злонамерним поништајем туђих ствари и крађом, по закону о старатељству и другим специјалним законима, у колико се односе на наплату новчаних осуда.

3. Извршења пресуда избраних судова и духовних судова по грађанској части.

4. Извршења пресуда берзанског суда по чл. 144. статута Београдске Берзе.

5. Извршења извршних решења и пресуда: Главне Контроле, страних судова, ако су право на извршење добили од судова Краљевине Ср-

бије, и општинских судова, у колико је потребно извршење из непокретности.

6. Извршења пресуда изречених по § 8. овога закона.

Сва ова извршења вршиће се по прописима главе осамнаесте (XVIII) законика о поступку судском у грађанским парницама, а пресуде берзанског суда Београдске Берзе по прописима статута исте берзе.

7. Извршења решења првостепених судова о удејствовању забрана, притвора дужника и обуставе, придржавајући се законских прописа предвиђених у глави 14. законика о поступку судском у грађанским парницама.

8. Извршења решења првостепених судова о попису стецишних маса, као и наредба о продаји стецишних имовина, према одредбама закона о стечајном поступку.

9. Извршења наплате разрезаних дажбина и такса поједињих вероисповедних општина, које стоје под надзором Министра Просвете и Црквених Послова, а које је таксе и дажбине одобрала надлежна државна надзорна власт.

На решења срескога судије, донесена о питањима, која се могу појавити у току извршења судских и других одлука, може се изјавити жалба у року од 15 дана надлежном првостепеном суду, који о томе решава у последњем степену.

III.

Вештачења по наредбама првостепених судова у смислу §§ 252.—260. зак. о пост. суд. у грађанским парницама.

IV.

Достављање судских пресуда, решења, наредба, позива и осталих аката по грађанским и кривичним предметима.

§ 11.

Послове среског и градског суда могу по наредби судије вршити и писари самостално, изузимајући: а) одлуке да се јавна продаја има извршити; б) одлуке да се кривична истрага према коме има отпочети или прекинути; в) подношење тужбе првостеп. суду у смислу § 158 крив. суд. пост. г) доношење одлука о распореду новца.

§ 12.

Касу држи и рачуноводство води о извршеним наплатама, у колико је то потребно, један писар по правилима, која ће прописати Министар Финансија с погледом на одредбе закона о државном рачуноводству.

§ 13.

Срески или градски суд осем осталих књига има и Контролник у који ће се сваког дана заводити сви предмети, који су дошли на рад, коме су предати од чиновника, како су и кад свршени, да ли је и кад одлука о тим предметима од првостепеног суда поништена и т. п.

Контролник оверава сваког дана сам судија или његов заступник.

Н а д з о р .

§ 14.

Срески или градски судови стоје под надзором Министра Правде.

Министар Правде врши овај надзор преко инспектора Министарства Правде, који сваку неправилност у раду среског или градског судије доставља Министарству Правде.

§ 15.

Срески или градски судија као старешина суда брине се о томе, да се сви подручни му

Дир. бр.
38310